

Latweeschu Awises.

Nr augstas Geweschanas = Kummiffiones sianu un nowehleschanu.

Nr. II. Zettortdeenâ tanni 16tâ Merz 1822.

Pechterburgê, tanni 24tâ Bewrar.

Muhfu augsts Keisars un Bungs, ta Keiserene, winna augsta Gaspascha, ta Keiserene Mahte un ta Leelprinzesse Mahria Pawlowna tanni 18tâ Bewrar, eefsch tahs Basnizas pee Keisariskigas seemas-pils, pee Deewa-galda bijuschî un to swehtu Weelastu, kâ wisseem fristiteem peeklahjabs, baudijuschî.

No Saratowa.

Lihdê Imu Janwar schinni aprinkî pastah-wigs leetus bijis ar siltu laiku, zaur to leeli pluhdi zehluschees, tâ ka zitteem gabdeem tikkai pawaffarâ mehds buht. Sudmallas tappe aïs-nestas, dambji pahrrauti un dauds tilti no uhdens nozelti, tâ ka zelti gan drihs pagallam nebrauzami. Rabbibu, brandwihmu un zittas prezzes ne warr par zelteem aïsweht un ittin dauds swju un gallas, kas us pahrdohschanu bij fakrauti, pagallam pohstâ gahje un fapue.

Issteifschana.

Saratow irr Kreevwu Walfs Gubernements pee Afiass rohbescheem, tschetrureij tik leels kâ Kursemme, bet tikkai obruteek tik dauds eedsih-wotaju. Emmne lihdsena un leelus klaijunnus tê reds, kur ne kahda kohka bet leelas sahles ween aug. Tahdu klaijumu Steppi fauz un par schahm Steppehm Kalmuki, Tahdari un Baschfibri dsihwo ar faweem lohpu, aitu, sirgu un Kameclu pulkeem. Tas wirs-pilsfats schinni Gubernementâ arri Saratow fauzams, winsch stahw 233 juhdses no Pechterburges us tahs leelas Wolgas uppes augstu kraftu. Ap-kahrt pilsfata irr grabwoji un walni un dauds Magasihny eefschâ, kur prezzes un sahli glab-ha; jo eefsch tahm Steppehm irr leeli esari at tik sablainu uhdeni, ka waffarâ sahls kâ leddus

gabbali uhdeni apkahrt pelda, fo pehz pahrdohschanas ishwaijo, un tas irr tas Kreevwu sahls, kas preefsch kahdeem gabdeem ir pee mums tappe atwests. Tanni Saratow pilsfata kahdi 3000 eedsihwotaji, kas wissuwairak ar sweijoschana Wolga uppê un ar andeleschani maisi pelnahs; pulku wirwu un strikku tê arri taifa. —

No Grohbines.

Tefsch discheem Lahneem, Dohrbes Kirspehle, weens pascha Pagasta wihrs irr nomirris atrasts tappis. Tas bija ar zirwi un maifes-kulli kâ us darbu isgahjis, un kad winnu atradde, tad winna leetas bija iskaiftas, un winna galwa grahwî gulleja, furrâ tomehr tik dauds uhdens ne bij, ka zilweks buhtu warrejis sliht. Tapehz gan drihs dohmas zeltahs, ka schis wihrs buhtu nofists tappis un schihs dohmas zaur aprinka Daktera apskattischani wehl tohp apstiprinatas. Wehl neweens ne warr ne minneht, kas gan tas flepkawa buhtu bijis. Schis nelainigs wihrs bija Gattarts wahrda un winsch Kalna-mahjas kalps buhdams, Noffahtes masâ Muischâ par rikhuri gahje; no ta warr redseht, ka winsch arri gohdigs un us-tizzans wihrs irr bijis, un par tahdu wehl jo leelaka stahde, ka tahdu gallu dabbujis. —

No teem Lihbescheem, fo arri Lih-wus fauz.

Garr Pohpes un Duidangas jubemallas laudis dsihwo, kas behrnu behrni no tahs Lih-beschu tautas irraid, kas ittin wezzôs laifôs pahr wissu Kursemmi bija isplahsita, eefam tee Kuhri, no Leifschu semmes atnahkuschî, to semmi uswarreja. Lihbeschi pawahji bah-dami teem pretti stahweht, aïsghaje lihds juhraz mallu, un leels pulks no teem zehlahs pahrt

us Sahmu un Jggaumu semmi, fur tee turp-
 mat ar teem wezzeem semmes = eedsihwotajeem
 fajauvdamees fawu tehru wallobu ar Sahmee-
 schu wallobu famaisija. Kas Kursemmè palikke,
 tee fawu tehru wallobu lihds schim glabbuschi,
 un fawâ starpâ, eeksch namnaturreschanas un
 pee saweem darbeem zittu wallobu ne runna,
 kâ Lihbischfu. Det Kursemmes wallobu skaidri
 faprasdami Deemu eeksch schihb wallobas pee-
 luhds un gohda, eeksch sawahm mahjahm muhsu
 Spreddikku gramatas lasfa un muhsu dseefinas
 dseeda. Winnu tehru wallobâ ne irr ne weena
 gramata farakstita, winneem itt ne weena
 luhgschana Lihbischki, ir ta fwehta luhgschana
 naw. Tas parahda, ka teem nekahdi mahzi-
 taji bijuschki, kas winnu wallobu eemahzjuschees
 par to buhtu gahdajuschki. — Winni no sawas
 fahrtas ween feewu apneim un itt retti Latwee-
 schu meitu apprezze. Kad winni ar Latweeschu
 darbinceeem lohpâ strahda, tad winni fur
 warredami no teem schkirrahb, fawadu weetu
 mekledami, pee ehschanas, pee strahdaschanas,
 pee apguldischanas. — Wissi Lihbeschi sweij-
 neeki un nopeln fawu maisi wisswairak no
 sweijas. Tee gaddi ne irr weenadi, jo daschâ
 waffarâ tee weenu baggatu lohmu pehz obru
 welk, bet dasch gads warren wahisch, ta, ka
 no ta jadsihwo ko papreeksch eekrahjuschi.
 Daschureisi teem nabbageem laudim leela skabde
 zaur to useet, kad discha lairwa us to sleiju, fur
 tihkli mesi, fawu zeltu nemm, tad winnu tihk-
 lus faplohsa, jeb tohs pee waldischanas irkli
 peekabbinatus, lihds welk. — Winni wesseligi,
 stipri laudis un eeksch breefnahm drohschfirdi-
 gi. To darra ta weenada dsihwes fahrtâ, tas
 skaidrs gaisb ko tee eewelk, tee stipri darbi un
 ta daschfahrtiga zihksteschana ar teem juhbas
 wilneem, us kurceem tee daudsreisahm, kâ putni
 gaisb libdinajahs. Wi:mi pasihst, tapat kâ tee
 Ruggiweeki, to seemeta rahditaju (Kompasb), bes
 ka ar sawahm laiwahm ne fur ne eet. Daschu-
 reisi gaddahs, ka us juhru buhdameem teem
 wehtras laiks useet, ka ne warr pee mallas
 tapt un us Sweedru pussi jeb us Widsemni
 jeb zittur tohp dsihdi, tad winni zaur seemeta
 rahditaju to zeltu us mahjahm atrohn. — Lihds
 desmitu gaddu wissi behrni Lihbischki ween run-

na, tad winni fahf Kursemmes wallobu mah-
 zitees un pee lassischanas tohp peewesti.

Issteikschana.

Schee Lihbeschi dsihwo no Wentespils Kir-
 spehles rohbescha lihds Kolkeem, kahdas 7 juh-
 dses juhmallâ, un no Kolkeem lihds Mellilleem
 kahdas 3 juhdses, scho juhmallu to masu sau-
 winnu atkal to leelo. Winni dsihwo zeemôs
 jeb fahdschôs, kurru wahrdi schee: Piffen,
 leels zeems, Leela = Ehrbe, arri leels zeems,
 abbi pee Pohpes peederrami. — Jaunzeem,
 Sihkraggi, leels zeems, fur gan ta pirna
 fristiga Basniza, ko 4tâ lappâ peeminnejam,
 bijusi, ta bahke Sahmu semmè, Sihkrageem
 teescham pretti stahw. Mas = Ehrbe, leels
 zeems, Saunagge, Waide, Kolke, fur
 arri wezzôs laikôs Basniza bijusi, Kruste,
 Regge un Mellille. — Widsemnè, Cal-
 azzes Muischâ, un arri ne zif tablu no Perna-
 was pilsfata, schohs paschus Lihbeschus at-
 rohn, bet gan drihs jau issudduschki, Latweeschu
 starpâ, tapatt kâ tee Kreewini, Bauskes ap-
 rinki, kas arri pee tahs Lihbeschu tautas pee-
 derr. Munns tas leekahs lohti usteizams effam,
 ka Lihbeschi fawu tehru wallobu leela zeenâ un
 gohda turr; jo wallobas zilweku tautahm, kâ
 fardjenes no Deewa dohtas, lai ta tauta ne
 isdschsch un pateeki, ja schee Lihbeschi fawu
 wallobu ne buhtu tik lohti peemihlojuschi, tad
 fenn gaddeem Lihbeschu tauta buhtu issudduschki
 un ne minneht winnas ne minnetu pasaulè; bet
 taggad schee atlikkumi weenas zittfahrtigas lee-
 las tautas, kâ par sihmi fawu tehru = tehru
 gohda, muhsu starpâ wehl dsihwo, jo par wissu
 plaschu pasauli ne fur wairs Lihbeschus at-
 rohn. — Lai Deews winneem palihds un win-
 nus wehl ilgi usturra pee sawas tehru tautas
 un tehru wallobas. — Eeksch Wahzu wallobas
 ta leela Widsemme pehz scheem Lihbescheem
 jeb Lihweem, Lihwu = semme (Livland) tohp
 nosaukta, ir muhsu Jelgawa fawu wahrdu no
 winneem dabbujusi.

Daschi no muhsu lassitajeem muhs luhguschki,
 lai jelle no Kursemmes wairak mahzam, jeb schu
 mehbs tikkai sohlijam tad, kad ruhmes buhs,

no tehru-semmes ko stahstibt, tatschu arri goh-
digam lassitajam japaflausa, un tapehz mehš
nu taggad atkat usnemim rakstibt:

No Kursemmes.

Ohtra isteikschana.

Ar Kursemmes rohbeschenn un mihleem kai-
mineem eepasinnuschees, lai apstattamees kah-
da muhsu tehru-semme no eekschenes. Mums
patihk labbi, jo fur putns ligdu taifa, tur
winnam mihlejama weeta. Tapatt mehš arri
fawu tehru-semmi mihlodami, to fauzam par
Deewa un maieses semniti, un tahda arri irr;
jo par nepateesu tik dauds fugai ne nahk no
tahlahm semmehm us Leepaju, Wentespilli un
itt ihpafchi us Nihgu; gan wehtras plohsahs
un wilni kauz, dasch labš arri fawu gallu dabbu,
bet tatschu pee mums nahk, muhsu semmes
auglus mekledami un fawas prezses atnesdami.
Kursemmeeke arri eeksch dauds semmehm bijusch,
beidsoht tatschu pahreet mahjäs, fazzidami ka
firds sweschumä nemeeriga bijukt, un ka Saule
ne fur tik mihligi zilwekam ne spihdoht, ka
tamitweeta, fur behrnu spehles spehleja. Muhsu
semme ne kahdi leeli kalni, fur seltu un fudrabu
rohk, nedš warra un dselles pee mums ne at-
rohn, bet labbafu lectu, prohti baggatu maish.
Ar fawu labbibu, fahli un dselsu un wiffas zit-
tas wajadsibas, ir labbu fawimu naudas eemai-
nojam. Kursemmes audseliga semme; ittin
appafschä grunts wiffzaur kalku flintes, bet
weetahm tikkai pee gaismas nahk, pee Wentes,
pee Leeluppes un Daugawas krasteem, par
wirsu schahm kalku flintehm semme naw weenä
beesumä, weetahm puss pehdu ween, weetahm
20 lihds 30 affis beesä buhdama. Kahds tas
widdus tahda ta semme, zittur smilts, zittur
mahls, zittur grantis. — Garr Leischi roh-
beschenn Leischi semmes treknuuns arri muhsu
Kursemmi pahypludis, un tur tapehz ta trek-
naka semme, bet us juhrmallas pussi wairak
smilts un paschu juhrmallneeku laufs irr patte
juhra, winnu arkti, tihkli, un daschu puhru
rengu, lestu un menzu te isnemim, ka lauzineeki
labbibu nemim no peedarba. — Kursemmes irr
lihdsena semme, wiffuwairak Zelgawas klastu-
mä, fur kahdas 40 Juhdjes lihdsenas ka galds.

Zittur gan drihs wiffzaur pakalni, bet ir kalni
gaddahs, Nislauzes Kirspehle, Baldohne,
Zuffumä, Zalsene, Dundangé, Salté un
Embutte. Mehš winnus wiffus pasihstam un
mehš warretum gohdigam lassitajam dauds ko
no Kursemmes kalneem pafazziht, bet lai paleek
us to laifu, kad tohs desmitš Pils-kingu aprin-
kus, un paschas pee scheem aprinkeem pee-
derramas Kirspehles isteiksim.

(Turplikam wairak.)

Pamahzischana pee dahrsa kohp-
schanas.

Sallas-Muischas zeenigs Mahzitais, muhsu
lassitajem par labbu sché sunnamu darra, ka
wusch tohs pohtejammus sarrimus ruddenš sa-
greesch, lihds pussi labbä semme eebahsch un ar koh-
fu lappahm apfeds. Us to wihsu mums agri jeb
wehlu pawassaros pohtejami sarrini irrad, bet
ja pawassarä greescham, daudsreis winnus par
agri nogreescham, daschu reisi tee pumpurini
jaw isplaukusch. Tä tas tohp gan ir Mahz-
semme darrihts, fur no 50 lihds 100 juhdschm
ar fuggi pohtejami sarrini scheid Rungeem tohp
atsubtiti.

Teefas fluddinaschanas.

Ta augsta Kursemmes Gubernementa-Wal-
dischana weenu pawehleschanu par galwas-
naudas un zittahm Krohna maksahm islaidusi,
no 17ta September mehnescha 1821 ar to
Nr. 4002. Kad schi augsta pawehleschana par
garrä irr, ne ka schimmis Awisēs wiffzaur war-
retu eelikt, tad mehš tikkai ihsumä tahs leelakas
leetas sché isteiksim; kam tihk ihsti sunnaht, tas
woi pee Pagasta-teefas, woi pee fawa Mah-
zitaja paschu scho augstu pawehleschanu warr
islassiht.

1) Wiffam Pagastam jagalwo kohpā par
ikkatra Pagasta lohzeleka riktigahm Krohna
nodohschanahm, fainneekam par fawu fainni.

2) Pagastis tohs kuhtrus un flintus pee Kroh-
na maksaschanahm us nostrahdaschanu fawa
Krohna parrada warr peespeest.

3) Wiffam Pagastam, ne Rungeem turp-
mak jagalwo par tahm Krohna maksahm; bet
ta brandwihna Krohna makfa Rungeem jamakfa.

4) Pagasta-teefai buhs farakstih, zi ikkram ifgaddu Krohna maksas jadobd, un ikkram schee raksti, pehz ihstas sunaschanas, ja prassa, jarahda.

5) Talihds arri buhs farakstih, zi eeksch jawadahn Krohna nodohshanahin un eeksch rekruschu naudu us ikkatru istriht.

6) Pagasta-teefa un tee Preekschneeki fa-nemm to Krohna naudu no faimneekeem trihs neddelas preeksch Imu Merz un Imu Oktober deenu, talihds arri no Rungeem tabs Krohna maksas preeksch Muischas laudim un to brand-wihna Krohna maksu un glabba to naudu eeksch pagasta lahdes.

7) Pagasta-teefa nomakfa pee aprinka Krohna-renteijes to pilnu naudu, us Imu Merz un us Imu Oktober mehnescha deenu, katra gadda.

8) La faimneeka mahjas, kas riftigi ne makfa, us Pagasta-teefas spreedumu no pahrstahweja teef walbitas kamehr wiff nomakfahr.

9) Wissahm Pagasta-teefahm par to us sawa aprinka Pilskungu-teefu, tanni 15ta Merz un tanni 15ta Oktober rapports jaraksta, woi wiffas Krohna dohschanas riftigi nomakfas, jo no schahm deenahm fahkabs tabs strahpes naudas aprehkinafchana.

Tanni 5ta Merz mehnescha deena no Lestenes Pagasta un no Pastaru mahjahn, puiss Janzis wahrda, pehz masas wainas aisbeddis. Winnam bij matti gaischi dseltani, gihmis smuks un appalsch, sillas azzis un bischliht

paschauri skattahs, 18 gaddu wezs. Drehbes bija: pirtas bruhnes bifses, sils kamsols, pel-laka mantele ar farkanu johstu. Kur schis puiss, kam ne kahdas passas naw, rahdahs, lai jelle fa-nemm an Lestenes Pagasta-teefai par to sinnu dohd. (2)

Ranneneeku Jehkabs, Pagasta-Bezjakais.

Zitta fluddinafchana.

No Leelauzes masas Muischas Gall-Nuzes, tanni 7ta Merz schinni mehnesi, tam Waggarim divi sirgi no statta irr isagti. Weens no teem bij behrs, 8 gaddu wezs, blesse peere, pafkalsch labba kahja us wehfi balta; ohtris breedis 4 gaddu wezs, arri pafkalsch labba kahja us wehfi balta. Ja kahds zaur sinnu dohschanu warretu peepalihdscht, schohs sagtus sirgus atdabuhst, tad ar leelu pateitschanu tahdam pateits, un par to 6 Rubbuki sudraba dabbohn. (1)

Jsdahwafchana.

Seimnites-Muischâ, Kandawas Kirspehli, ittin labbo fehklas sirno, 2 Sudraba Rubbuki puhra, warr dabbuhst. (1)

Deenesta meklefchana.

Das Kreews Finiga Fedorow gribb labpracht futschera deenestu woi pilsfata, woi us semni dabbuhst. Winsch tai annata jau bijis, un par to peenahkamas gramatas no Rungeem warr parahdiht, ta ka arridsan peeklahjamas passas. Dohbelê pee Stengela Kunza, gramatu Pastes-namna, par winnu sinnu warr dabbuhst. (2)

S i n n a.

Kad ruhme schinnis Awoisses jau fahst peetruhst, kad Nihges labbibas un naudas sirgus tiffai ff mehnescha pirna lappa taps eelifts, pee beidsama Nihges sirgu tiffai japeemim, ka Papihru nauda par 3 Rappetkeem dahrgata tappusi, jo Sudraba Rubbuls tanni 27ta Wen rar stajweja lihds ar 3 Rub. un 78 Kap. warra jeb Papihru naudas.

Zelgawas labbibas sirgus us to Merz mehneschu pee maises pahrdohschanas ta irr nolifts:

Par puhru rupju rudsu miltu	1 Rub. 32 Kap. Sudraba.
— — bihdeletu — —	1 — 96 — —
— — — tweeschu — —	2 — 61 — —

ja 377 Rappetkei par weenu Sudraba Rubbuki rehkina.

Den Druck genehmiget, von der Einfuhrungskommission dazu beauftragt, der

Staatsrath Recke.